त्यक्तैर्द्रव्यैर्यद्भवति नोपयुक्तैश्च कामतः । नच कर्म्मस्वसिद्धेषु दुःखं तेन च न ग्लपेत् । १९५०
सर्व्वैरेवगुणैर्युक्तो द्रव्यवानपि यो भवेत् । अप्रिये च समुत्पन्ने व्यथां जातु न गच्छति ।
दृष्टान् पुत्रांश्च दारांश्च न याचेत कदाचन । अर्हते याचमानाय प्रदेयं तच्छुभं भवेत् ।
अप्रमादी भवेदेतैः स चाप्यष्टगुणो भवेत् । सत्यं ध्यानं समाधानं चोद्यं वैराग्यमेव च ।
अस्तेयं ब्रह्मचर्य्यञ्च तथाऽसंग्रह एव च । एवं दोषा मदस्योक्तास्तान्दोषानपरिवर्जयेत् ।
तथा त्यागोऽप्रमादश्च सचाप्यष्टगुणो मतः । अष्टौ दोषाः प्रमादस्य तान्दोषानपरिवर्जयेत् । १९५५
इन्द्रियेभ्यश्च पञ्चभ्यो मनसश्चैव भारत । अतीतानागतेभ्यश्च मुक्त्युपेतः सुखी भवेत् ।
सत्यात्मा भव राजेन्द्र सत्ये लोकाः प्रतिष्ठिताः । तांस्तु सत्यमुखानाहुः सत्ये ह्यमृतमाहितं ।
निवृत्तेनैव दोषेण तपोव्रतमिहाचरेत् । एतद्वाहुस्तं वृत्तं सत्यमेव सतां व्रतं ।
दोषैरेतैर्व्वियुक्तस्तु गुणैरेतैः समन्वितः । एतत्समृद्धमत्यर्थं तपो भवति केवलं ।
यन्मां पृच्छसि राजेन्द्र सङ्क्षेपात्प्रवीमि ते । एतत्पापहरं पुण्यं जन्ममृत्युजरापहं । १९६०
॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ आख्यानपञ्चमैर्व्वेदैर्भूयिष्ठं कथ्यते जनः । तथा चान्ये चतुर्व्वेदास्त्रिवेदाश्च तथा परे ।
द्विवेदाश्चैकवेदाश्चाप्यनृचश्च तथा परे । तेषान्तु कतरः स स्याद्यमहं वेद वै द्विजं ।
॥ सनत्सुजात उवाच ॥ एकस्य वेद्यस्याज्ञानाद्वेदास्ते बहवः कृताः । सत्यस्यैकस्य राजेन्द्र सत्ये कश्चिदवस्थितः ।
एवं वेदमविज्ञाय प्राज्ञोऽहमिति मन्यते । दानमध्ययनं यज्ञो लोभादेतत् प्रवर्त्तते ।
सत्यात्प्रच्यवमानानां सङ्कल्पश्च तथा भवेत् । ततो यज्ञः प्रतायेत सत्यस्यैवावधारणात् । १९६५
मनसाऽन्यस्य भवति वाचाऽन्यस्याथ कर्म्मणा । सङ्कल्पसिद्धः पुरुषः सङ्कल्पानधितिष्ठति ।
अनैर्म्मत्येन वै तस्य दीक्षितव्रतमाचरेत् । नामैतद्वाहुर्निवृत्तं सत्यमेव सतां परं ।
ज्ञानं वै नाम प्रत्यक्षं परोक्षं जायते तपः । विद्याद्वह्वृपठन्तन्तु द्विजं वै बह्वृपाठिनं ।
तस्मात्क्षत्रिय मामंस्था जल्पितेनैव वै द्विजं । य एव सत्यान्नापैति स ज्ञेयो ब्राह्मणस्त्वया ।
छन्दांसि नाम क्षत्रिय तान्यथर्व्वा पुरा जगौ महर्षिसङ्घ एषः । छन्दोविदस्ते य उतानधीतवेदा न वेदवेद्यस्य विदुर्हि तत्त्वं । १९७०
छन्दांसि नाम द्विपदां वरिष्ठ स्वच्छन्दयोगेन भवन्ति तत्र । छन्दोविदस्ते न च तानधीत्य गता न वेदस्य नवेद्यमार्य्याः ।
न वेदानां वेदिता कश्चिदस्ति कश्चित्तेतान् बुध्यते वापि राजन् । यो वेद वेदान्न स वेद वेद्यं सत्ये स्थितो यस्तु स वेद वेद्यं ।
न वेदानां वेदिता कश्चिदस्ति वेद्यं न वेदं न विदुर्न वेद्यं । यो वेद वेदं सच वेद वेद्यं यो वेद वेद्यं न स वेद सत्यं ।
यो वेद वेदान्सच वेद वेद्यं न तं विदुर्व्वेदविदो न वेदाः । तथाऽपि वेदेन विदन्ति वेदं ये ब्राह्मणा वेदविदो भवन्ति ।
धामांशभागस्य तथाहि वेदा यथा च शाखा हि महीरुहस्य । संवेदने चैव यथामनन्ति तस्मिन्हि सत्ये परमात्मनो ऽर्थे । १९७५
अभिजानामि ब्राह्मणं व्याख्यातारं विचक्षणं । यश्छिन्नविचिकित्सः स व्याचष्टे सर्व्वसंशयान् ।
नास्य पर्य्येषणं गच्छेत्प्राचीनं नोत दक्षिणं । नार्व्वाचीनं कुतस्तिर्य्यङ्नादिशन्तु कथञ्चन ।